

РЕШЕНИЕ

№ 153

гр. Шумен, 24.06.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ШУМЕН в публично заседание на двадесет и пети май през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Ралица Ив. ХаджиИ.а

при участието на секретаря Галина Св. Георгиева
в присъствието на прокурора Д. Б. Ш.
като разгледа докладваното от Ралица Ив. ХаджиИ.а Гражданско дело №
20223600100055 по описа за 2022 година

Иск с правно основание чл.340 от ГПК.

В молбата си до съда Р. Д. АР. излага, че с решение №43 от 18.02.2020г. по гр.д. №409/2019г. на ШОС, влязло в законна сила на 11.03.2020г. била поставена под ограничено запрещение. При постановяване на решението страдала от психично заболяване „Параноидна шизофрения.“ Със заповед №ПД 1/2020г. от 19.03.2020г. на Органа по настойничество и попечителство при община Шумен, за неин попечител бил назначен брат й - СТ. Д. АР., а за заместник-попечител -баща й Д.С.А., поч. на 20.11.2021г.. От началото на 2019г., след изписването й от МБАЛНП“Свети Наум“-гр.София, у нея настъпила положителна промяна в състоянието й. Започнала да спазва предписаната й медикаментозната терапия. Състоянието й се подобрило още повече след изписването й от УМБАЛ“Света Марина“-гр.Варна, където била на лечение от 24.08.2020г. до 14.09.2020г.. С течение на времето ищцата укрепнала психически, налице била и положителна промяна в характера й . Същата станала критична към действията и съжденията си , контролирала се във всяка ситуация, ориентирана била във времето и пространството, и имала адекватно поведение. През 2021г. по силата на трудов договор №181/11.06.2021г. започнала работа в „Трейдфарма“ЕООД-гр.Варна, като чистач-хигиенист, а с последващ трудов договор от 23.07.2021г. била назначена на работа в х-л“Атлас“-Златни пясъци, като мияч на съдове. Трудовият й договор бил прекратен с изтичане на срока му, като на работното си място се справяла отлично. Ищцата сочи също, че се обслужвала сама, сама си готвела и пазарувала, поддържала дома си и се грижела за себе си добре. Била в състояние да извършва правилни съждения и да взема поведенчески решения, ориентирала се и се адаптирала правилно във връзка с имуществените си отношения. На 11.01.2022г. същата посетила кабинета на д-р С.С.

като след обстоен преглед, последният достигнал до заключение, че психомоторно е видимо спокойна и подредена, подчиняема, активното ѝ внимание се изчерпвало бързо, персистираща бледа и афективно бедна параноидно халюцинаторна продукция, която не влияела грубо на поведението. Емоционално и волево била около нормата, П и И леко ангажирани.

А. разбирала свойството и значението на извършеното и можела да ръководи постъпките си и се грижи сама за себе си и за своите интереси. Предвид изложеното, моли съдът да постанови решение, с което да отмени наложеното ѝ запрещение изцяло.

Ответната страна Ц. Б. АР. взема становище по неоснователността на молбата.

Представителят на ШОП също взема становище за отхвърляне на исковата претенция.

От събраните по делото доказателства, преценени поотделно и в съвкупност, се установи от фактическа страна следното:

С решение от 16.11.1994г. на ШОС, ищцата Р. Д. АР. била поставена под пълно запрещение, по искова молба на майка ѝ Ц. Б. АР..

С решение №43/18.02.2020г. по гр.д.№409/2019г. на ШОС, пълното запрещение на Р.А. било отменено, като същата била поставена под ограничено запрещение.

Съгласно заповед №ПД 1/2020 от 19.03.2020г. на органа по настойничество и попечителство при община Шумен, за попечител на А. е назначен СТ. Д. АР./неин брат/, а за зам.попечител-Д.С.А..-неин баща.

Видно от удостоверение за наследници №4199/22.11.2021г., бащата на ищцата Д.С.А.. е починал на 20.11.2021г., като е оставил за наследници: съпруга-ответницата по делото Ц. Б. АР., ищцата-негова дъщеря и С.А..-негов син. Ищцата няма други близки роднителни освен майка си и брат си.

Съгласно разпореждане №27213326643/01.01.2021г. на НОИ, ТП-Шумен, А. получава пенсия за инвалидност поради общо заболяване в размер на 315лв.. В съдебно заседание заявява актуален, по-висок размер-388лв., като твърди и получаване на възнаграждение от гледане на възрастни хора в размер на 500лв. месечно.

Видно от представения трудов договор №181/11.06.2021г., ищцата, считано от 11.06.2021г. е била в трудово правоотношение на длъжността „хигиенист/чистач“ в „Калиакра палас резорт“, а съгласно трудов договор №98/23.07.2021г. е заемала длъжността „миячка съдове“ в хотел Атлас-Златни пясъци. Със заповед №39/01.09.2021г. трудовото ѝ правоотношение било прекратено, на основание чл.325, ал.1, т.3 от КТ, с изтичане на уговорения срок.

Представени са и 4бр. удостоверения от различни банки и кредитни институции, за сключени от А. договори за кредит в периода 2020-2022г., съгласно които същата погасявала задълженията си по тях.

По делото са приложени и материалите по следните преписки, образувани в периода след постановяване на решението по гр.д.№409/2019г. на ШОС: преписка№3767/2021г. на

ШРП, образувана по повод жалба на А. срещу лице И.Г.Г. за което твърди, че бил взет като разузнавач от ЦРУ-МВР в гр.София. и което още преди 1987г. взел две нейни коли марки „Волво“ и „Рено“; преписка №3962/2020г., образувана по повод жалба на А. срещу лице И.Д. със псевдоним „Вар“, като твърди извършено от последната покушение срещу живота ѝ съвместно с „В.Б.“ преди повече от десет години. Сочи и че я лишила от запис от пощата, посегнала на живота ѝ, както и че Д. имала влияние през социализма, тъй като била дъщеря на министъра на отбраната Д.Д.; преписка №5045/2020г. на ШРП образувана по жалба на ищцата с искане за завеждане на съдебно дело по правов ред срещу група разузнавачи от предишната власт на Т.Ж., които издевателствали, малтретирали, присвоявали ѝ имот,пари, лишавали я от работа, за да я елиминират като образована, умна, нормална жена. Сочи също, че под предлог, че я спасяват от смърт от ЦРУ, по специално от президента на САЩ Р., те я заплашвали, но в дома за луди жени в с.Черни връх. В жалбата се твърдят деяния и от г-н К., дъщеря му „К.К. и г-н Б. преписка №1673/2021г. на ШОП, образувана по жлаба на ищцата , в която излага проява на корупция от лица ,заемали длъжностите раководител на Държавна агенци “Разузнаване“ и министър на вътрешните работи. Всички преписки са прекратени и по тях е отказано образуването на досъдебно производство поради това, че не се установяват данни за престъпления от общ характер, съответно че твърдяното деяние не е извършено.

В съдебно заседание ищцата бе разпитана лично и отговаря адекватно на голяма част от зададените ѝ въпроси. Част от отговорите на въпросите показват, че същата не е добре ориентирана за време/веднъж заявява, че през тази и миналата година е вземала кредити, а впоследствие заявява, че през 2020г., 2021г. и 2022г. не е вземала такива; не може конкретно да каже коя година къде е работила.; заявява че послредните 1-3 години нямала оплаквания, че чува говор в ума си, а същесвременно съгласно отразеното в приложената епикриза от 28.02.2019г. е с оплаквания за вербални халюцинации, съответно отразеното в епикризата от 23.02.2021г., данни за която се съдържат в СПЕ, е с оплаквания, че чувала гласове/ част от отговорите на въпросите във връзка с подавани от нея сигнали са неясни и хаотични.

Съгласно заключението на назначената по делото СПЕ, от направеното актуално психично изследване на А. се установявало:1.Съзнание за психично заболяване и непълноценна критичност. 2.Флукутиращо в придържането терапевтично сътрудничество.; 3. Недостатъчна по качество и продължителност медикаментозна ремисия. Епизодичните слухови измами, параноидни и парафренни интерпретации не повлиявали грубо ежедневно поведение, но обуславяли на времена кверулантни прояви; 4. Недостатъчна възможност за житейска адаптация в извънсемейна среда; 5. Умерено изразена болестна личностова промяна.; 6. Относително съхранени когнитивни и ексекутивни капацитети, позволяващи частична степен на независимост в ежедневиия живот. Вещото лице е заключило, че А. страда от „параноидна шизофрения“, като притежавала ограничена годност да разбира и ръководи действията си и да се грижи за своите работи и защитава своите дела. Наблюдаващите се при нея епизодични слухови измами, параноидни и парафренни интерпретации не повлиявали грубо ежедневно ѝ поведение, но обуславяли

на времена кверулантна активност. Психичното заболяване обуславяло само остатъчна частична способност на А. да полага грижи за своето съществуване и да защитава своите интереси. Съгласно медицинската документация, ищцата била хоспитализирана четирикратно за периода 2019-2021г. във връзка с обостряне на болестния процес и поведенчески промени. След овладяване на активната продукция са персистирали резидуални психопатологични феномени и личностова промяна.

В съдебно заседание вещото лице сочи, че при А. резидуалната психопатологична продукция, която се изразявала в параноидни идеи била болестно обусловена в смисъл на психопатологични изживявания и към момента на освидетелстване тя отново споделила актуална убеденост в своите изживявания, че е ощетена по определен начин/ видно от заключението по СПЕ, същата е споделила:“..Какви записи си правят, записват ги с вграждане...това не са въображаеми неща. Будят ме среднощ. И. мй въздейства от един стар пулт. Изкарват, че е нереално въображение, а не е това. Това са олигарски маниери, с които се боря. Има озвучаване на говор, но по-малко и по-рядко-за да ме осведомят какво става.“

Вещото лице сочи също, че нямало промяна в състоянието на А. при предходното ѝ освидетелстване. По отношение на ежедневното си функциониране тя била на едно задоволително ниво, но била склонна да предприема твърде необмислени действия, свързани главно с управлението на финансовите си средства. Годността ѝ била ограничена по отношение на големи сделки и защита на собствените ѝ интереси, тъй като било възможно както да бъде манипулирана от референтни за нея личности, така и самата тя по психопатологични мотиви, а налице била и негативна продукция, която обуславяла една обща слабост на съжденията, преценките и адекватността на поведението. Вещото лице заявява също, че ищцата приемала лекарства, но не може да каже с каква последователност, колко редовно, в каква дозировка, дали се спазват стриктно предписанията, но с оглед представените по делото епикризи, при една-две от хоспитализациите, които са 4 през последните три години, било упоменато нередовно спазване или прекъсване на поддържащата терапия. Ищцата била в медикаментозна ремисия, но ремисиите не били чести, в смисъл освободени от психоаналитична продукция - оставали определени феномени, които без грубо да повлияват поведението, все пак не го освобождавали напълно в разсъжденията, за да бъде адекватен на промените в околната среда.

В съдебно заседание разпитаната свидетелка И.В.приятелка на ищцата/ заявява, че А. била много контактна, мила и добра, а не начумерена или намръщена. Обикновено пенсионерки се събирали на пейките около Руски паметник и А. също идвала. В момента гледала възрастна жена в кв.Дивдядово, а всяко лято ходела да работи на морето. Соци също, че ищцата почиствала дома и се грижела за родителите си, но същевременно заявява, че не била ходила в дома ѝ от близо осем години. Изводът, че А. се грижи за родителите А.В. правела въз основа на заявено от самата ищца, а не въз основа на свои преки наблюдения.

Свид.Ст.А./попечител и брат на ищцата/ излага, че сестра му и майка му обитават едно жилище, а той живее отделно. Соци, че той се занимавал изцяло със снабдяването с

продукти и плащането на сметки.. Не можело да се разчита на ищцата, тъй като ако я пратят някъде да вземе нещо, или го нямало, или вземала в минимални количества, а рестото отивало за цигари и всякакви други неща, но не го връщала. Когато бил жив баща му, пенсията му била достатъчна и родителите му покривали всички разходи. Ищцата не давала и една стотинка. Сега майка му била с минимална пенсия и парите ги превеждали по карта. Вкъщи почти нямапо пари, защото сестра му си позволявала да ги прибира. Колкото пъти го виделя, все му искала пари. Сама си намирала работа и се оправяла, никой не я ограничавал в нищо. Непрекъснато теглела кредити един след друг- вземала за да погасява и като закъсала вземала нов, за да погасява. Когато се намирала в лечебно заведение вземала лекарства, но след излизане оттам, контролът се губел. Или ги хвърляла или не ги вземала.

При така установената фактическа обстановка, съдът достигна до следните изводи:

Заявена е претенция с правно основание чл.340 от ГПК, за отмяна на наложено ограничено запрещение, депозирана от лицето, което е поставено под ограничено запрещение, срещу поискалия запрещението.

Съгласно правилата за разпределение на доказателствената тежест, ищцата следва да установи, че е поставена под ограничено запрещение, както и наличието на основания, налагащи отмяната на запрещението й- отпадането на двата, или на единия от кумулативно предвидените в закона медицински и юридически критерии.

В настоящия случай безспорно се установи, видно от представеното решение №43/18.02.2020г. по гр.д.№409/2019г. на ШОС, че пълното запрещение на Р.А. било отменено, като същата била поставена под ограничено запрещение.

Не се ангажираха доказателства досежно наличието на основания, налагащи отмяната изцяло на запрещението й-че не страда от душевна болест, пречеца й да си грижи за своите работи и защитава интересите си.

Напротив съгласно посоченото в заключението на СПЕ, психично заболяване на ищцата обуславяло ограничена годност да разбира и ръководи действията си и да се грижи за своите работи и защитава своите дела. Действително, наблюдаващите се при нея епизодични слухови измами, параноидни и парафренни интерпретации не повлиявали грубо ежедневието ното й поведение, но обуславяли на времена кверулантна активност. Вследствие на заболяването при нея са установени резидуални психопатологични феномени и личностова промяна. И към момента на освидетелстване тя отново е споделила актуална убеденост в своите изживявания, че е ошетенa по определен начин. Вещото лице в съдебно заседание е заявило, че нямало промяна в състоянието на А. при предходното й освидетелстване/по гр.д.№409/2019г. на ШОС/ - по отношение на ежедневието си функциониране тя била на едно задоволително ниво, но била склонна да предприема твърде необмислени действия, свързани главно с управлението на финансовите си средства, годността й била ограничена по отношение на големи сделки и защита на собствените й интереси, тъй като било възможно както да бъде манипулирана от референтни за нея личности, така и самата тя по психопатологични мотиви, а налице била и негативна продукция, която обуславяла една обща слабост на съжденията, преценките и адекватността

на поведението. Действително, ищцата е в медикаментозна ремисия, но ремисиите ѝ не са чести, в смисъл освободени от психоаналитична продукция - оставали определени феномени, които без грубо да повлияват поведението ѝ, не я освобождават напълно в разсъжденията, за да бъде адекватна на промените в околната среда, да може правилно да възприема случки и събития, кое е реално и кое не..

Не се наблюдавала и критичност при лекуването ѝ. Вещото лице е посочило, че у нея е налице съзнание за болест, но липсва критичност към психопатологичните изживявания и терапевтичното сътрудничество е не винаги задоволително.

Предвид изложеното и съдът намира, че в психическото състояние на А. не са настъпили положителни промени, които да не оправдават продължаването на наложеното ѝ ограничение. От постановяване на решението по гр.д.№409/2019г. на ШРС до депозиране на настоящата искова молба са изминали две години, през който период не се установи подобряване в състоянието на ищцата. Съгласно отразеното в СПЕ, ищцата била хоспитализирана четирикратно за периода 2019-2021г. във връзка с обостряне на болестния процес и поведенчески промени. По нейни жалби само през този период са образувани 4 преписки в Прокуратурата/и четирите прекратени/ за извършване на въображаеми престъпления от съществуващи и несъществуващи лица, което отново налага извод за наличие на негативна продукция, пречеща на ищцата в пълен обем да възприема правилно заобикалящата я среда и да реагира на нея.

Отмяната на запрещението, което е и ограничено, би могла само да навреди на А., доколкото към настоящия момент не е налице възможност за прилагане по отношение на лицето на някакъв друг специален режим, който би му дал адекватна защита предвид неговото психично състояние. Понастоящем същата е подкрепяна в решенията си от попечител, който е неин брат, чиито задължения ще отпаднат с отмяна на ограничението. А. живее със своята майка-ответницата, която с оглед възрастта ѝ/91г./. не би могла да я подпомага в действията ѝ, когато се налага.

Ищцата заявява в съдебно заседание, че желае да отпадне напълно запрещението ѝ, тъй като иска да продължи живота си без ограничения от попечителя, съответно срещала трудности когато искала да осъществи нещо с нова работа и се жалвала.

Ограничено запрещение може да извършва всички правни действия сам, но със съгласието на своя попечител, т.е. той не е лишен от възможността да упражнява избраната от него работа или да разполага със средствата си, като съгласието на попечителя представлява гаранция, че интересите му ще бъдат защитени в пълна степен. Още повече, че в случая се установи, че А. е активна личост, не стои само в дома си - въпреки навършването на пенсионна възраст, същата работи, често взема кредити, осъществява социални контакти, което както бе казано по-горе създава възможности същата да бъде манипулирана от референтни за нея личности, а така и самата тя по психопатологични мотиви.

Не се доказва и ограниченото ѝ запрещение да ѝ създава трудности при намирането на

работа или при упражняване правото ѝ на жалба. Напротив, от доказателствата по делото/гласни и писмени/ се установява, че въпреки, че е в пенсионна възраст, А. работи, като самата тя в исковата молба сочи, че на работното си място се справя отлично. Установи се и подаването на множество жалби от нея до Прокуратурата.

Само за пълнота следва да се отбележи и че с решението си по конституционно дело №10/2014г. Конституционния съд не е открил противоречие на оспорения режим в ЗЛС с КПХУ. В становището си по конституционно дело №10/2014г., ВКС е изразил становище, че поставянето под пълно запрещение на лицето по чл.5, ал.2 от ЗЛС и приравняването с недееспособния на основание влязло в сила съдебно решение е предприета от държавата мярка в негова защита и подкрепа по смисъла на чл.4 КПХУ; че тя признава дееспособността на това лице и чрез приравняване на неговите правни действия с тези на непълнолетните и допускането на възможността да участва в гражданския оборот, подпомагано от дееспособно физическо лице, го равнопоставя с останалите пълнолетни лица и че следователно правният режим, който се оспорва, е в съответствие с КПХУ, включително с принципите на конвенцията и след ратифицирането на КПХУ, нейното обнародване и влизане в сила, той остава годин регулатор на тази група обществени отношения, като част от вътрешното право на страната./определение №14/08.01.2019г. по гр.д.№2313/2018г., III г.о./ .

За постигане на целите по чл. 12 КПХУ, в ал. 4 са предвидени общи задължения на държаните-страни по конвенцията да предприемат необходимите стъпки с оглед гарантиране на пълноценното упражняване на всички права и основни свободи за хората с увреждания, чрез приемане на всички необходими законодателни, административни и други мерки да прилагане на правата, признати по конвенцията, чрез изменение или отменяне на съществуващите закони, правила, наредби и практики, които установяват дискриминация срещу хора с увреждания. Тази правна уредба, създаваща основа за съвсем ново регулиране на обществените отношения, съществува едновременно с установения по силата на чл. 5 ЗЛС институт на запрещението. Именно в изпълнение на препоръката на Комитета на ООН по чл. 12 КПХУ към Република България да промени законодателството си и в частност уредбата, изразяваща се в лишаване или ограничаване дееспособността по общи и остарели критерии като слабоумие или душевна болест, с решение № 645 на Министерския съвет от 04.08.2016 г. е одобрен законопроект на "Закон за физическите лица и мерките за подкрепа", с който да се отмени института на запрещението /ограничаване на дееспособността/ и последният да бъде заменен с комплекс от мерки, чрез които се оказва подкрепа на лицата с увреждания да упражняват правата си самостоятелно. Към момента такъв закон все още не е приет от Народното събрание. Предвид това и до приемане на ЗФЛМП, с който ще се отмени института на запрещението и ще бъде заменен с комплекс от мерки, чрез които се оказва подкрепа на лицата с увреждания да упражняват правата си самостоятелно, съдът е длъжен да прилага действащата правна уредба за ограничаване на дееспособността и изхождайки от нормата на чл. 5 ЗЛС да изследва налице ли са основанията за поставяне на лицето под ограничено запрещение, съответно за отмяната му

съобразно законовите критерии – наличие на душевна болест или слабоумие и невъзможността на лицето, страдащо от тези заболявания да се грижи за своите работи.

Предвид изложеното, претенцията на ищцата за отмяна на наложеното ѝ ограничено запрещение се явява неоснователна, и недоказана и следва да бъде отхвърлена. На този етап, с оглед психичното страдание на ищцата и степента на приложение на законодателството в областта на хората с увреждания, не е в интерес на А. ограниченото ѝ запрещение да бъде отменено. Режимът на запрещението е създаден именно с цел защита интересите на лицата с психически увреждания.

Предвид гореизложеното, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявения от Р. Д. АР. с ЕГН***** от гр.Шумен, ул.“...“№68, вх.1, ет.3, ап.9., чрез адв.Д.Д. при ШАК, адрес за призоваване: гр.Шумен, ул.“...“№68, вх.Б, ет.1, ап.19, иск с правно основание чл.340 от ГПК, за отмяна на ограниченото ѝ запрещение.

Решението може да се обжалва пред Апелативен съд-гр.Варна в двуседмичен срок от съобщаването му на страните.

Съдия при Окръжен съд – Шумен: _____